

Cultures

TEATRE | MÚSICA | LLETRES | DANSA | ART | TRADICIONS | CINE | TELEVISIÓ

MORTS I PERIODISME ► El volum és ple de cadàvers però també del ressò que van tenir els crims en la premsa de l'època, que va saciar la curiositat i la morbositat que els afers despertaven entre la ciutadania amb uns relats apassionats i truculents atapeïts de detalls i no sempre del rigor imprescindible

Crims que reviu a les pàgines d'un llibre

► La divulgadora Mercè Balada relata setze casos del 1838 al 1976 entre els quals n'hi ha un de Capellades i un altre de Llobera

Toni Mata i Riu

BARCELONA

■ L'hemeroteca és el millor aliat de la divulgadora Mercè Balada (Barcelona, 1965) en la recerca infatigable dels detalls més escabrosos de crims que fa dècades que van omplir pàgines i més pàgines de prosa apassionada i desacomplexada. Delictes de sang que van commocionar els coetanis i van revelar el potencial periodístic de fets tràgics com la mort d'un nen de Capellades el 1926 o el drama dels boscos de Montraveta, a Llobera (Solsonès), als anys 70 i 80. L'autora recull setze casos esdevinguts a Catalunya entre el 1838 i el 1976, amb un o més cadàvers pel mig, en el llibre *Catalunya en negre* (Albertí Editor).

«Em fascina la història de final del XIX i principi del XX», reconeix Balada, que va ser promotora del bloc 1881, una hemeroteca plena de històries, junt amb Mònica Ramoneda, al web de La Vanguardia, i de la pàgina *HistoriaBarcelona.org*. El suggeriment de l'editora Elisenda Albertí la va animar a aplegar una selecció dels crims en un llibre ple «d'històries truculents però apassionants». Lectora fidel de novel·la negra, Balada combina als setze relats el rigor periodístic i l'amenitat del conte: «Si tot això hagués passat als Estats Units o a Anglaterra, ja n'haurien fet unes grans pel·lícules». L'autora afegeix que «a través de les narracions dels crims podem conèixer com vivia la gent de l'època, com es vestien, com eren les seves cases...».

Cas a cas, Balada constata que, «en un moment en què no hi havia futbol ni, en molts casos, televisió», el relat periodístic exercia una enorme fascinació entre la ciutadania. «Els assassins eren celebrats, i per a cada cas tothom tenia un sospitós o altre», apunta: «Hi havia una gran expectació i es formaven grans cues per poder entrar als judicis».

Casos com el del Vampir de Terrassa –un frustrat aprenent de torero que va ser condemnat per matar un nadó de tres mesos– no tan sols causaven alarma social sinó que aixecaven una gran polseguera mediàtica. «Els diaris omplien pàgines i pàgines, seguien els judicis, fins i tot, en publicaven les transcripcions literals».

Mercè Balada explica que «el realisme literari d'escriptors com

Mercè Balada

EL LLIBRE

CATALUNYA EN NEGRE.
150 ANYS DE CRIMS I CRIMINALS

AUTORA
Mercè Balada

ALBERTÍ EDITOR. 18 EUROS. 224 PÀGINES

Flaubert es va traslladar a la premsa, que va intentar imitar el detallisme de la novel·la. Ho anotaven tot, fins i tot la temperatura corporal del mort mentre el vetllaven. El 1936, això es va acabar perquè la premsa va deixar de parlar de crims: no n'hi havia a l'«Espanya de la paz». Durant els anys 40, res de res, i als 50 poca cosa. La tradició de periodistes com Josep Maria Planes es va estroncar. Aleshores va aparèixer el diari El Caso, però tenia un to més groguenc, no practicava la proximitat d'aquell periodisme que entrevistava tothom i era present, fins i tot, a l'exhumació dels cadàvers».

Els reporters d'abans de la guerra feien molta feina, però «no contrastaven les dades tant com hauria calgut i hauria estat bé que haguessin opinat menys. Si calia, anaven a perseguir el jutge per tenir les últimes novetats i publicaven les cartes o les últimes paraules dels reus que esperaven l'execució».

Els nens són les víctimes d'unes quantes de les històries que reuneix Balada perquè «hem de tenir en compte que abans els infants estaven més desprotegits, es quedaven sols a casa mentre els pares treballaven...».

Pel que fa a les motivacions, «hi ha les habituals: les pulsions humanes, els diners, el poder, la gelosia i el desig de possessió. I en l'àmbit rural hi ha més armes, perquè la gent té eines com una falç i escopetes, i en el món urbà es fan servir més les navalles i els verins», assenyala Balada, que amenaça amb una nova recopilació per a aquí un parell d'anys.

GALERIA DE CRIMS QUE VAN COMMOCIONAR

ARXIU MUNDO GRÁFICO

La mort sense càstig del nen de Capellades que va aparèixer dessagnat

► El Pepito va aparèixer degollat i sense sang al cos en un hort de Capellades el dia 11 d'abril del 1926. Una crim del qual mai es va trobar el culpable però que la rumorologia popular va atribuir a l'encàrrec d'un tísic ric que hauria volgut curar-se bevent la sang de la criatura. A la foto de Mundo Gráfico, guàrdia civil i autoritats al lloc dels fets irresolts.

ARXIU LA VANGUARDIA

L'assassí de Llobera va reincidir

► El nom de Vicenç Mosella forma part de la història negra del Solsonès. L'any 1976, aquest membre de la família que tenia una enorme finca de 130 hectàrees coneguda amb el nom de Montraveta, al terme de Llobera, va matar l'home que havia comprat els boscos que Vicenç considerava seus i de ningú més. Després de complir una condemna de tretze anys a Carabanchel, diagnosticat amb una psicosis paranoide, va tornar a casa i, al cap de dos mesos, va engegar un tret a dos llenyataires callussencs que treballaven als boscos que ja no eren de Mosella, tot i que ell sempre va estar obsessionat amb el contrari. Com el primer cop, es va amagar, el van trobar i va acabar entre reixes.

ARXIU LA SEMANA ILUSTRADA

Cinc cadàvers estesos al carrer

► La rivalitat entre carlins i lerrouixistes va acabar en tragèdia després de la baralla que van protagonitzar a Sant Feliu de Llobregat el 28 de maig del 1911. Cinc morts van quedar inerts per sempre més en una jornada infausta.

ARXIU NUEVO MUNDO

Un marginat va matar set infants

► Tothom es reia de Josep Marimón i ell es va venjar l'any 1928 prenent la vida a set nens i nenes i dues dones, en un poblet de la Conca de Barberà, la Poble de Ferran, que només tenia 38 habitants. El seu cas va fer la volta al món.